

**DĒL KANDIDATO Į SEIMO NARIUS PAREIGOS PRANEŠTI, JEIGU JIS
ĮSITEISĖJUSIU TEISMO NUOSPRENDŽIU BUVO PRIPAŽINTAS KALTU DĒL
NUSIKALSTAMOS VEIKOS PADARYMO**

Kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą. Tai jis nurodo kandidato į Seimo narius anketoje, nepaisant to, ar teistumas išnykęs, ar panaikintas. Pateikdamas šiuos duomenis, kandidato į Seimo narius anketoje asmuo privalo nurodyti apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo valstybę (vietą), šį nuosprendį (sprendimą) priėmusios institucijos pavadinimą, apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo datą ir nusikalstamą veiką, už kurią jis buvo nuteistas. Šios informacijos nurodyti neprivaloma, jeigu asmuo okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei. Pateikiant šioje dalyje nurodytą informaciją, kandidato į Seimo narius anketoje taip pat pažymima, kad teismo nuosprendžiu asmuo buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota, arba kad asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama ar už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu (*Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 98 straipsnio 3 dalis*).

Kandidatas į Seimo narius anketoje turi nurodyti:

- 1) visus įsiteisėjusius Lietuvos Respublikos teismo nuosprendžius po 1990 m. kovo 11 d., pagal kuriuos jis buvo pripažintas kaltu padaręs baudžiamąjį nusižengimą ar nusikaltimą, nepriklausomai nuo nusikaltimo sunkumo (nesunkus, apysunkis, sunkus, labai sunkus);
- 2) įsiteisėjusius ne Lietuvos Respublikos teismo nuosprendžius, pagal kuriuos kandidatas bet kada buvo pripažintas kaltu už sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymą.

Šiuos nuosprendžius jis turi nurodyti **nepaisant to, ar teistumas yra išnykęs, ar panaikintas.**

Pagal Lietuvos Respublikos [baudžiamojo kodekso](#) 11 straipsnį:

- 1) **Nesunkus nusikaltimas** yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė **neviršija trejų metų laisvės atėmimo**.
- 2) **Apysunkis nusikaltimas** yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė **viršija trejus metus laisvės atėmimo, bet neviršija šešerių metų laisvės atėmimo**.
- 3) **Sunkus nusikaltimas** yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė **viršija šešerius metus laisvės atėmimo, bet neviršija dešimties metų laisvės atėmimo**.

4) **Labai sunkus nusikaltimas** yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė **viršija dešimt metų laisvės atėmimo**“.

Anketoje kandidatas apie apkaltinamąjį nuosprendį nurodo šiuos duomenis:

- 1) apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo valstybę (vietą);
- 2) šį nuosprendį (sprendimą) priėmusios institucijos pavadinimą;
- 3) apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo datą;
- 4) nusikalstamą veiką, už kurią jis buvo nuteistas.

Kandidato į Seimo narius anketoje taip pat numatyti šie klausimai:

9.3.1. buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota
9.3.2. užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama
9.3.3. už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybén laikomas politiniu persekiojimu

Jeigu kandidatas į šiuos klausimus atsako „TAIP“, tai 9.3.4. punkte jis privalo paaiškinti, kurios nusikalstamos veikos (jeigu asmuo buvo pripažintas kaltu už daugiau kaip vienos nusikalstamos veikos padarymą) buvo dekriminalizuotos, nelaikomos nusikaltimu užsienio valstybėje, laikomos politiniu persekiojimu ir nurodyti teisės aktą, kuriuo remiasi.

VRK rekomendacijos, kaip tinkamai (nepažeidžiant įstatymo) pranešti, jeigu kandidatas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu (sprendimu) buvo pripažintas kaltu:

1. Kandidatas privalo nurodyti visus įsiteisėjusius teismo nuosprendžius (sprendimus) pagal kuriuos jis buvo pripažintas kaltu. Jis gali nenurodyti šių nuosprendžių (sprendimų):

1.1. priimtų iki 1990 m. kovo 11 d Lietuvos Respublikos teismų sprendimų, kuriuose jis buvo pripažintas kaltu padaręs nesunkų ar apysunkį nusikaltimą;

1.2. bet kada priimtus kitų valstybių teismų, kuriuose jis buvo pripažintas kaltu padaręs nesunkų ar apysunkį nusikaltimą;

1.3. jeigu kandidato į Seimo narius anketoje pažymėjo atsakymą „TAIP“ į 9.3.1. klausimą ir pateikė paaiškinimą dėl dekriminalizuotos baudžiamosios veikos bei nurodė teisės aktą, pagal kurią tokia veika buvo dekriminalizuota;

1.4. jeigu kandidato į Seimo narius anketoje pažymėjo atsakymą „TAIP“ į 9.3.2. klausimą ir pateikė paaiškinimą dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama bei nurodė teisės aktą, pagal kurią tokia veika pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama;

1.5. jeigu kandidato į Seimo narius anketoje pažymėjo atsakymą „TAIP“ į 9.3.3. klausimą ir pateikė paaiškinimą dėl veikos, už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu bei nurodė teisės aktą, pagal kurią tokia veika laikoma politiniu persekiojimu.

2. **Kandidatui**, vykdančiam pareigą pranešti, jeigu jis įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu (sprendimu) buvo pripažintas kaltu – atsakinėjančiam į tam skirtus kandidato į Seimo narius anketos klausimus, **rekomenduojame** naudotis teisės specialistų pagalba. Informaciją apie turėtus teismo nuosprendžius (sprendimus) galima gauti Informatikos ir ryšių departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (www.ird.lt). Tačiau **atkreipiame dėmesį**, kad užklausa turėtų būti formuojama dėl turėtų teismo nuosprendžių pagal Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 98 straipsnio 3 dalį, o ne dėl turimo ar turėto teistumo, nes asmuo gali būti laikomas neteistas (ar jo teistumas panaikintas, išnykęs) pagal Baudžiamojo kodekso normas, bet pagal Seimo rinkimų įstatymą privalo pranešti apie įsiteisėjusį teismo nuosprendį, kuriuo buvo pripažintas kaltu. Minėta Seimo rinkimų įstatymo norma reikalauja nurodyti būtent įsiteisėjusius teismo nuosprendžius (sprendimus), o ne apie teistumą.

3. Kandidatui, vykdančiam pareigą pranešti, jeigu jis įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu (sprendimu) buvo pripažintas kaltu, atsakinėjančiam į tam skirtus kandidato į Seimo narius anketos klausimus, rekomenduojame atkreipti dėmesį, kad jis taip pat privalo pranešti ir apie **kitose valstybėse** baudžiamąja tvarka pagal baudžiamuosius įstatymus (ne Lietuvos Respublikoje) jo atžvilgiu priimtus įsiteisėjusius teismo nuosprendžius (sprendimus), pagal kuriuos jis buvo pripažintas kaltu (Pavyzdžiui, Vokietijos Federacinėje Respublikoje padaryti pažeidimai, susiję su eismo įvykiais, gali būti priimti baudžiamąja tvarka pagal baudžiamuosius įstatymus ir gali būti laikomi nusikaltimu, apie kurį atsiranda pareiga pranešti).

4. Kandidatai, nurodantys atsakymus „TAIP“ į kandidato į Seimo narius anketos 9.3.1., 9.3.2., 9.3.3. klausimus turi aiškiai apibūdinti padarytą veiką, kad ją būtų galima identifikuoti, bei nurodyti teisės aktus, pagal kuriuos tokios veikos gali būti nelaikomos nusikaltimais. Rekomenduojame dėl šitų klausimų pateikti atskirą paaiškinimą raštu ir pridėti jį prie minėtos anketos, taip pat galima pridėti ir turimų dokumentų kopijas (teismo nuosprendį (sprendimą)).

Atkreipkite dėmesį, kad:

1. Pagal Seimo rinkimų įstatymo 98 straipsnio 3 dalį pareiga pranešti atsiranda baudžiamosios atsakomybės atveju, kai asmuo pripažįstamas kaltu dėl baudžiamojo įstatymo pažeidimo, o ne dėl administracinės teisės pažeidimo. Kai asmuo yra baustas administracine tvarka, pranešti nereikia. Apie šias aplinkybes galite pasitikslinti Informatikos ir ryšių departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (www.ird.lt).

2. Tais atvejais, kai teismo nuosprendis (sprendimas) yra panaikinamas kasacine tvarka, pranešti nereikia. Tačiau, jeigu nuosprendis (sprendimas) buvo tik pakeistas ir asmuo liko pripažintas kaltu – pranešti būtina. Nuosprendžiu laikomas ir teismo baudžiamasis įsakymas (Baudžiamojo proceso kodekso 29 straipsnio 2 dalis).

Nepranešimo apie turėtą teismo nuosprendį, kuriuo kandidatas pripažintas kaltu, teisinės pasekmės

Pagal Seimo rinkimų įstatymo 93 straipsnio 4 dalį, kandidatas, nenurodęs Seimo rinkimų įstatyme 93 straipsnio 3 dalyje reikalaujamų duomenų (apie turėtus teismo nuosprendžius, pagal kuriuos pripažintas kaltu), neregistruojamas kandidatu į Seimo narius, o jeigu buvo įregistruotas – jo registracija panaikinama.

VRK neturi teisės aiškinti įstatymų, todėl šiame pranešime pateikta informacija nėra teisiškai įpareigojanti. Aukščiau nurodyta informacija parengta atsižvelgiant į rinkimų ir teismų praktiką. Kandidatai, kuriems pagal įstatymą atsiranda pareiga pranešti apie teismo nuosprendžius, pagal kuriuos jis buvo pripažintas kaltu, turi vadovautis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymu, kuris yra pagrindinis teisės aktas, numatantis minėtą pareigą.

Dėl kandidato pareigos informuoti rinkėjus yra pasisakęs [Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas 2011 m. lapkričio 17 d. Nutarime](#) Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo (2010 m. birželio 30 d. redakcija) 89 straipsnio 1 dalies, 90 straipsnio 1 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai

Kilus klausimams dėl pareigos nurodyti turėtus teismo nuosprendžius, kreipkitės į VRK narius – Roką Stabingį ir Svetlaną Misevičienę, tel. 8 5 2396453, el. p.: rokas.stabingis@vrk.lt, svetlana.miseviciene@vrk.lt.